

NADARJENOST V UČNEM KONTEKSTU

SLOVENIJA - DANSKA

Pripravile:

Amna Bašić, Kristina Krnc, Tatjana Skerlep, Tjaša Slevce

junij 2017

SPLOŠNE INFORMACIJE

- **Glavno mesto:**
Kopenhagen
- **Uradni jezik:** danščina
- **Prebivalstvo:** 5,707,251
- **Površina:** 42.915 km²
- **Več kot 400 manjših in večjih otokov**

ŠOLSKI SISTEM

Folkeskole zajema celotno obdobje obveznega izobraževanja (6-16 let):

- Osnovna šola
- Nižja srednja šola
- Sedemstopenjska ocenjevalna lestvica.
- Obvezni nacionalni preizkusi in zaključni izpit.
- Privatne šole (13% otrok).
- Vse šole in univerze so brez šolnine.

OPREDELITEV NADARJENOSTI

SLOVENIJA	DANSKA
11. Člen ZOSN: Nadarjeni učenci so učenci, ki izkazujejo visoko nadpovprečne sposobnosti mišljenja ali izjemne dosežke na posameznih učnih področjih, v umetnosti ali športu. Šola tem učencem zagotavlja ustrezne pogoje za vzgojo in izobraževanje tako, da jim prilagodi vsebine, metode in oblike dela ter jim omogoči vključitev v dodatni pouk, druge oblike individualne in skupinske pomoči ter druge oblike dela.	Folkeskole: diferenciacija

KONCEPT ODKRIVANJA IN DELO Z NADARJENIMI UČENCI

- Čim zgodnejše odkrivanje in delo s to skupino učencev.
- Proces evidentiranja in identifikacije, ter seznanitve in pridobitve mnenja staršev.
- Poteka v prvih dveh triadah ob sodelovanju vseh pedagoških delavcev in šolske svetovalne službe.

POMANKLJIVOST

- Enotna metodologija odkrivanja nadarjenih. Ta pomanjkljivost temelji na učiteljevem opazovanju in nominiranju, skupinskih testih inteligentnosti, šolskemu uspehu, redkeje pa na individualnih testih inteligentnosti in testih ustvarjalnosti.

PREDLOGI SO SLEDEČI KRITERIJI:

Učni uspeh, izjemni dosežki pri dejavnosti, učiteljevo mnenje, tekmovanja, nadpovprečni rezultati pri hobijih in mnenje šolske svetovalne službe.

Učenci naj bi izpolnjevali vsaj en kriterij.

IDENTIFIKACIJA NADARJENOSTI

- Prepoznavanje in spodbujanje razvoja nadarjenih otrok v šolskem sistemu je stvar skupnega nacionalnega interesa.
- Omejevanje razvoja nadarjenih otrok pripelje do omejenega izkoristka celotnega potenciala družbe.
- Nacionalni programi so dolgo strmeli k enaki obravnavi vseh učencev, to pa je prispevalo k neupoštevanju individualnih posebnosti in ni omogočilo pričakovanega enakopravnega razvoja (Silverman, 2013).
- Sistematičen pristop k metodologiji se prične z opredelitvijo koncepta, ki nudi osnovo za identificiranje nadarjenih otrok.
- Začetno enačenje inteligentnosti z nadarjenostjo so nadomestili sodobnejši pristopi.
- Raznoliki vidiki, kar pomeni upoštevanje in prepoznavanje nadarjenih učencev, s tem pa načrtovanje in izvajanje individualiziranega pristopa med učitelji in nadarjenimi učenci (Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji, 2011).

- Danska šolska zakonodaja ne nudi posebne definicije nadrejenih učencev, prav tako teh ne uvršča v skupino učencev s posebnimi potrebami.
- Sledi načelu inkluzivnosti, kar pomeni prilagajanje učnih vsebin potrebam posameznika.
- Pri identifikaciji imajo ključno vlogo starši, sicer pa testi intelektualnih sposobnosti, intervju z učencem in diagnostični ocenjevalni postopki.
- Zakonodaja vključuje obvezno brezplačno devetletno osnovnošolsko izobraževanje (Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji, 2011).
- Javne šole dopolnjuje mreža zasebnih šol, ter narekuje prilagajanje vsebin otrokovim individualnim potrebam.
- Zakon o javnem šolstvu navaja, da izbira metod, gradiva in tem variira do te mere, da naslovi potrebe posameznih učencev, pri čemer poudari, da mora učna snov vsem učencem predstavljati izziv. (The Folkskole(Consolidation) Act, 2003).

DELEŽ NADARJENIH

DANSKA	SLOVENIJA
5%	25%

- ❑ 35.000 dijakov
- ❑ 10.000 otrok v vrtcu

DELO Z NADARJENIMI V OKVIRU ŠOLSKEGA SISTEMA

- V Sloveniji je delo z nadarjenimi zakonsko predpisano, kar pomeni, da je negovanje posebnih zahtev in spodbujanje znanja teh otrok zakonsko določeno (Zakon o osnovni šoli, 1996).
- KONCEPT ODKRIVANJA IN DELO Z NADARJENIMI UČENCIV OSNOVNIH ŠOLAH
- V prvi triadi pri delu z nadarjenimi učenci koncept predlaga notranjo diferenciacijo, individualizacijo zadolžitve učenca, individualiziran pouk, kooperativno učenje, skupinsko delo, posebne domače zadolžitve, interesne dejavnosti, dodatni pouk, ipd.
- V drugih dveh triadah se predlogom dodaja še vzporedne programe, obogatitvene programe, interesne dejavnosti, fleksibilno diferenciacijo, kreativne delavnice in tabore, priprave na tekmovanja, programe za razvijanje socialnih spretnosti, osebno svetovanje, ipd.
- Izvajalci so učitelji, svetovalna služba, mentorji, vodstvo šole, izvajalci dejavnosti, ipd.
- Pomemben je tudi razvoj in usposabljanje učiteljev (Bela knjiga 2011).

- Zakonodaja na Danskem zagovarja individualiziran pristop k vsakemu učencu. Posebnih programov za nadarjene ni.
- Starši so ustanovili Združenja za nadarjene otroke, pozneje se je oblikovala pobuda za ustanovitev osnovne šole za nadarjene otroke.
- Prva taka šola je bila ustanovljena leta 2004 Mentiga. Pogoji za obisk takšne šole je bil, da ima otrok inteligenčni kvocient 125 ali več.
- Program Mense so na Danske ustanovili v okviru nacionalnega Združenja za nadarjene, ki je bilo namenjeno nadarjenim otrokom, staršem, učiteljem in drugim.
- Prvotna ustanovitev Mense je prvotno želela širiti zavest o visoki inteligenci in nadpovprečnih spodobnostih posameznikov.
- Cilj ustanovitve: mreženje, pretok informacij, gradiva, pomoč in predvsem vzpostavitev stikov med visoko sposobnimi otroki, njihovimi starši, strokovnjaki, učitelji in pedagogi.

IZOBRAŽEVANJE UČITELJEV ZA DELO Z NADARJENIMI UČENCI

Integrativni pristop

/

VLOGA STARŠEV

Folkeskole

- CILJ: opravljanje svoje dejavnosti v sodelovanju s starši.
- Zakon o "Folkeskole" je zelo jasen na tej točki in zahteva da starši in šole sodelujejo, in da so učenci in starši redno obveščeni o mnenju šole o tem kako vsak učenec napreduje v svojem izobraževanju. "Redno" pomeni vsaj dvakrat na leto, in se nanaša jasno na podatke o osebnem in družbenem razvoju učenca ter tudi njegovem akademskem dosežku. Šolski odbor se ustanovi v vsaki neodvisni šoli. Pet do sedem staršev izvolijo izmed oseb, ki imajo skrbništvo nad otrokom vključenim v šolo.

**FORÆLDRE
RÅDGIVNINGEN**

En del af Skole og Forældre

SVETOVANJE ZA STARŠE

- Naloga svetovanja za starše je spodbuditi dobro počutje otrok, staršev in drugih, ki so doživeli težave v zvezi z otrokovim šolanjem. Veliko staršev se odloči za svetovanje zaradi:
- otrokovega slabega počutja in komunikacije v šoli;
- zaradi tega, ker mislijo da se njihovi otroci ne učijo na njim ustrezni ravni;
- zaradi odsotnosti zaradi bolezni;
- ker menjajo šolo
- in podobno.

GIFTED CHILDREN DENMARK

- Ločeni forumi za starše, otroke in javnost;
- letni poletni tabor z 900 udeležencev v letu 2013;
- regionalna srečanja za starše,
- aktivnosti v muzejih, na prostem, v šolah, v podjetjih za otroke in njihove starše;
- enkrat na leto konferenco za starše in strokovnjake;
- več kot 1200 družin;
- več kot 1.600 nadarjenih otrok;
- v zadnjih petih letih sprejeli več kot tisoč otrok kot nove člane;
- šole in vrtci ne morejo vedno zagotoviti otroke in starše s potrebnimi ponudbami za njih in zaradi tega njihovi starši iščejo podporo in informacije pri Gifted Children Denmark;
- starši so naredili mrežo z drugimi starši nadarjenih otrok.

Velkommen til

GIFTED CHILDREN DANMARK

DELO Z NADARJENIMI IZVEN ŠOLSKEGA SISTEMA

- Gifted Children Denmark

mreža, spletne strani za starše, ustanovljena leta 2004;

- Cilj ustanovitve je bil zagotoviti pretok informacij, gradiv, pomoči in predvsem vzpostavitev stikov med otroki, njihovimi starši, strokovnjaki in učitelji.
- Organizacija srečanj, dejavnosti.

ATHENESKOLEN (MENTIQA)

- prva šola za nadarjene otroke v Skandinaviji;
- starši bili tisti, ki so dali idejo in pobudo za ustanovitev šole;
- Pernille Buch-Rømer (pod vplivom svojih lastnih otrok)
- 2004.
- edinstven koncept v Skandinaviji;
- veliko zanimanje med starši.

PRIMERI DOBRE PRAKSE

- Mentiqa

- “Idejno-ciljna zasnovanost šol Mentiqua (ustanovili so namreč več istoimenskih šol) je vzpostaviti sistem šole za nadarjene in talentirane otroke, ki bo temeljila na razvoju otrokove čustvene inteligence ter koherentno s tem tudi njegovih visokih intelektualnih sposobnostih.” (Kukanja Gabrijelčič, 2013, str. 134)

-
- Severni Jutland, Danska

Program: “Razred talentov”, pobuda s strani občinskega zbora in vodstva šole.

- V programu je sodelovalo 30 otrok
  - 8. razred (15 let)
  - 9. razred (16 let)
- Program: obšolske dejavnosti, 1 x tedensko po pouku in “talent camps”.

-
- Učitelji so videli program kot priložnost za profesionalni razvoj in so bili visoko motivirani za delo.
  - Delo v manjših, homogenih skupinah so označili prednostno situacijo za delo.
  - Delavni učenci.
  - Odprt kurikulum.

Biti talentiran pomeni:

- biti malo nad povprečjem;
- si dober v nečem;
- biti zainteresiran in motiviran;
- “Finding it easy.”

Številni so rekli, da bi raje videli, da projekt ne bi vseboval termina talent.

Socialne značilosti:

- močan socialni kapital;
- starši spodbujajo otroka pri šolanju;
- socialna mreža, interesi.